

Nuorten erilaiset urheilupolut

Outi Aarresola

Tutkija,

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus

outi.aarresola@kihu.fi,

Mitkä asiat määrittävät polkuja?

- Valmennusopillinen näkökulma:
urheilullinen kehittyminen, eli minkälaista harjoittelua?
  - Paneutuva ja leikinomainen harjoittelu
  - Ohjattu vai omaehtoinen harjoittelu
  - Varhainen vai myöhäinen erikoistuminen

Suomalaiset joukkuelajien harrastajat (N=2013):

Alakouluikässä monia lajeja (71 %)

Yläkouluikässä erikoistutaan yhteen lajiin (58 %), vaikei siihen olisi tarvetta

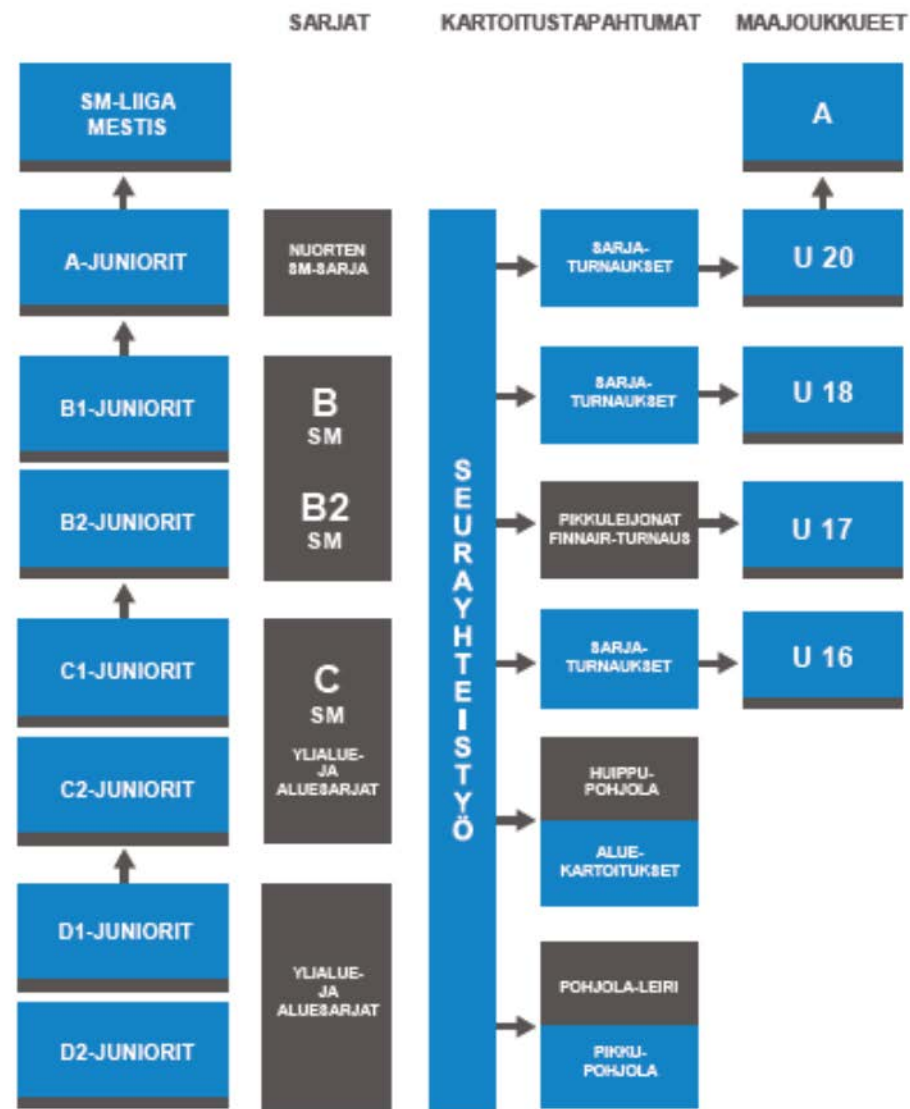

Mitkä asiat määrittävät polkuja?

- **Sosiaaliset tekijät: kehitys suhteessa ympäristöön**
  - Miten polku etenee urheilujärjestelmässä

LEIJONATIE, POJAT

Mitkä asiat määrittävät polkuja?

- **Sosiaaliset tekijät**
  - Miten polku etenee urheilujärjestelmässä
  - Mitä sosiaalisia resursseja polulla tarvitaan: perhe, ystävät, valmentajat, esikuvat
- **Urheilupolku osana elämäntarinaa**
  - Erilaiset elämäntarinat
  - Miten urheilu asettuu osaksi elämäntarinaa

Polkuajattelun "black box"

Minun ja urheilun suhde: omat tavoitteet ja valinnat
...omistajuus... toimijuus... osallisuus...

Neljä polkutyyppiä

Lajikulttuuriin kasvaneet

Sosiaalistuneet varhain tiettyyn lajiin
oman perheen kautta

*”menin pelaamaan isosiskon
joukkueeseen, jota isä valmensi”*

Varhain mukana, kehittyvät varhain,
pääsevät talenttitoimintaan

Meitä oli kolme sisarusta, jotka kuitenkin pelas, niin tietenkin pihalla pelattiin tosi paljon.

Ja me pelattiin sit sellasta omaa baseballin tyylistä, että naapurin saunarakennuksen yli, että jos sai aitaan, ni oli yks piste, jos sai seinään, ni kaks pistettä, jos sai talon yli, ni kolme pistettä. Sitä pelattiin tosi pitkään, niin kauan, kunnes me rikottiin naapurin ikkuna, ja sitte isi hankki meille lyöntiverkon pihaan. [naurua]

*Sit meille tuli lyöntiverkko ja siihen tekonurmialusta, ni sitä sitte tosi paljon siinä tuli veljien kanssa lyötyä ja siinä ehkä tuli sitä lyöntitekniikkaa niin paljo hiottua.
(tyttö, 17)*

H14: – – Et, mitä siel oli varmaan yli sata osanottajaa. Sitte mä olin tosi ylpee itestäni [naurahtaa] kun mä olin voittanu sen.

OA: No olik se sulle yllätys et sä voitit sen?

H14: Ei. – – Mä olin 10-vuotiaana, mä voitin kaikki kisat mun ikäsenä. Ja niin ei se siis tullu silleen yllätyksenä et, niin ehkä mä olin vaan ilonen et mä onnistuin semmosessa kisassa.

(tyttö, 16)

Lajikulttuuriin kasvaneet

Haasteet:

- Urheilupääoma sidoksissa yhteen lajiin
- Miten toimijuus kehittyy, kun urheilu ja menestys tulee ”annettuna”?

Urheilutaiturit

- Sosiaalistuneet urheiluun, myöhemmin tiettyyn lajiin
- Paljon erilaista urheilutekemistä, myös omaehtoisesti
- Mahdollisuus valita omien kykyjen mukaan
- Vahvoja toimijoita

*Ehkä mä oisin futiksessa ollut vähän parempi. Mut
en mä sit, mä vaan halusin jatkaa pelaa [päälaajia].”*

(poika, 17)

Urheilutaiturit

Haasteet:

- Huippu-urheilun kannalta erikoistumisen unohtuminen
- Polun ja järjestelmän epäsovivuus:
  - mahdollisuudet harrastaa
  - lahjakkuusjärjestelmät, ”piilokehittyjä”

Kiinnikurojat

- Myöhään lajiin mukaan, lajin vaihtaminen
- Normeista ”myöhässä”, vähän lajin urheilupääomaa
- Vaatii vahvaa toimijuutta

Ja siellä sitten herättiin siihen realiteettiin ja siinä se just alkaa tästä 12-vuotiaasta että miten älyttömästi sitä on sitä kurottavaa vielä, ja siitä se alko sitten semmonen Rocky Balboa Montage ettei mittään järkee.

(poika, 17)

Kiinnikurojat

Haasteet:

- Todellisia mahdollisuuksia menestyä tarjoutuu vähän
- Illuusio menestymisen mahdollisuuksista?

Ajelehtijat

- Sosiaalistuneet verrattain varhain
- Hyviä urheilijoita, mutta urheilusta tulee ”rutiinia”, jää harrastamisen tasolle
- Toimijuus puuttuu
- Menestys puuttuu
- Liittyy myös lajikulttuuriin

- OA: Muistatko että onko sun tässä, jossain vaiheessa tätä urheilemista niin millon olisit menestynyt urheilijana? Onks sulla jäänyt semmosia menestymisen paikkoja mieleen?*
- H8: Ei oo. Mulla ei itellä oo mitään, ainakaan mitään henkilökohtasia, tai joukkueena ei olla koskaan mitään voitettu, tai minä en oo ollu semmosessa joukkueena et oltas mitaleita voitettu – –*

(poika, 16)

Ajelehtijat

Haasteet:

- Miten tukea toimijuutta?*
- Ajelehtijoiden huono arvostus?*

Mitä urheilupolut nuorille itselleen merkitsevät?

VAKAVAA

*tavoitteellista
uratasoista*

vai

RENTOA

*rentoutuminen,
nautinto
ei päämääriä*

vapaa-aikaa?

NUORTEN POLUISSA MOLEMPIA ELEMENTTEJÄ,
TARJOA MAHDOLLISUUKSIA KUMPAANKIN!

KIITOS!